

סימן ז

שאלה: דבר שלא נתבשל קודם השבת, אלא נשרה בתוך תבשיל רותח או בתוך מים רותחים שבכלי ראשון, האם מותר לחזור ולשרותו בתוך תבשיל רותח או בתוך מים רותחים שבכלי ראשון?

תשובה: דבר שלא נתבשל קודם השבת, אלא נשרה בתוך תבשיל רותח או בתוך מים רותחים שבכלי ראשון, אסור לחזור ולשרותו בתוך תבשיל רותח או בתוך מים רותחים שבכלי ראשון, ואפילו אם הסירו את אותו תבשיל מעל גבי האש, או מעל גבי פלאטה חשמלית וכיוצא בזה. ומכל מקום אם הוא דבר רך שדרכו להתבשל לגמרי בשריה בתוך תבשיל רותח או בתוך מים רותחים שבכלי ראשון, מותר לחזור ולשרותו בשבת בתוך תבשיל רותח או בתוך מים רותחים שאינם על גבי אש גלויה, אלא הם על גבי פלאטה חשמלית, או על גבי אש מכוסה במס של מתכת.

נימוקים ומקורות: במשנה שבת (קמה:) אמרו, כל שבא בחמין מלפני השבת שורין אותו בחמין בשבת. ולדעת רובא דרבוותא מרביתינו הראשונים, מה שאמרו "שורין אותו בחמין בשבת", היינו אפילו בכלי ראשון, ומשום דאין בישול אחר בישול, (והבאתי דבריהם בשער הציון סימן שיח ס"ק קד). והנה התוספות (שבת לט. ד"ה כל) כתבו, דכל שבא בחמין היינו שנתבשל לגמרי, ושכן מוכח בגמרא (קמה:) בתרנגולתא דרבי אבא. וכן הטור כתב לבאר כל שבא בחמין, דהיינו דבר שנתבשל, דבגמרא מוקי לה בתרנגולתא דרבי אבא שנתבשלה כל צרכה והיתה יבשה. וכן כתבו רבינו ירוחם (נתיב יב חלק ג' דף סט ע"ב) ובהגהות מיימוני (פרק ט' מהלכות שבת אות א'), דהיינו דבר שנתבשל. ולעיל בבירור הלכה (ס"ק צא) הבאתי, שכמה מרביתינו הראשונים פירשו "כל שבא בחמין", דהיינו שנתבשל כמאכל בן דרוסאי, ונחלקו אם בנתבשל כמאכל בן דרוסאי יש בו משום בישול אחר בישול.

והנה הרמב"ם (פרק כב מהלכות שבת הלכה ח') כתב, דבר שנתבשל קודם השבת "או נשרה בחמין מלפני השבת", אף על פי שהוא עכשיו צונן מותר לשרותו בחמין בשבת. וכתב הבית יוסף (סימן שיח בד"ה והא דתנן), שנראה מדבריו שאפילו אם על ידי השריה מערב שבת לא נתבשל כמאכל בן דרוסאי, כיון שנשרה במים רותחים חשיב מבושל לענין שלא יחשב כמבשל בשבת כשחוזר ושורה אותו בחמין, ושהרמב"ם למד כן מלשון המשנה שאמרו "כל שבא" בחמין, ולא אמרו "שנתבשל", ולא ניתא ליה לפרש כרש"י (שבת לט.) דהיינו דבר מליח. (וכן כתב במרכבת המשנה אלפנאדרי שם בשם ספר קול הרמ"ז, שהרמב"ם למד כן ממה שאמרו "כל שבא בחמין", ולא אמרו "כל שנתבשל בחמין"). אולם הרמ"א בדרכי משה (שם סק"ג) תמה על דברי הבית יוסף, שהרי לעיל בבית יוסף (בד"ה אבל הרמב"ם) כתב בדעת הרמב"ם, שדבר שנתבשל כמאכל בן דרוסאי ולא נתבשל כל צרכו אם שורה אותו בחמין בשבת חייב חטאת כמבשל באור עצמה. והניח בצ"ע. וכן הדרישה (שם סק"ד) העיר שלא יתכן שלרמב"ם בנתבשל על האש אפילו הגיע למאכל בן דרוסאי יש בו משום בישול מן התורה, ובנשרה אין בו בישול מן התורה אפילו שלא הגיע למאכל בן דרוסאי, ושרי לשרותו אפילו בכלי ראשון.

(ומחמת כן כתב הדרישה לבאר ברמב"ם דסבירא ליה דבנתבשל כמאכל בן דרוסאי אין בו משום בישול מן התורה אלא מדרבנן, וכן כתבו כמה אחרונים בדעת הרמב"ם, והבאתי דבריהם בבירור הלכה סימן שיח ס"ק צא). ועיין במאמר מרדכי (שם סק"ז) מה שכתב על דברי הדרישה. ובאמת שאף הרמב"ם עצמו בפירוש המשניות (שבת פרק כב) לא הזכיר דבר שנשרה בחמין קודם השבת, וכתב רק דדבר שנתבשל קודם השבת שרי לשרותו בחמין בשבת. ועיין להלן במה שכתבו האחרונים בביאור דברי הרמב"ם.

והרי"ף (שבת פרק כב דף סא סע"א) והרא"ש (שבת פרק כב סימן ה') כתבו, כל שבא בחמין וכו', מאי היא, כגון תרנגולתא דרבי אבא, פירוש שהיתה מלוחה ביותר, וכשמבקשין לאוכלה שורין אותה במים חמין, ואם הובא בחמין מערב שבת שורין אותה במים חמין בשבת, ואם לאו אסור לשרותה בחמין בשבת. וכעין זה כתב רבינו חננאל (שבת קמה:). ומבואר יוצא שאף רבינו חננאל והרי"ף והרא"ש לא ניהא להו לפרש סתמא דכל שבא בחמין היינו דבר שנתבשל כל צרכו, ופירשו דהיינו מליח שנשרה בחמין מערב שבת, ויש לומר דהיינו משום דלשון "כל שבא בחמין" משמע דהיינו אפילו נשרה בחמין, ומחמת כן פירשו דהיינו מליח שנשרה בחמין מערב שבת, ועל ידי שריה זו נעשה ראוי לאכילה, ומשמע שמפרשים מה שאמרו בגמרא כגון מאי כגון תרנגולתא דרבי אבא, דהיינו דעצם שאלת הגמרא כגון מאי, היא על לשון "כל שבא בחמין", דאיזה דבר שרי לשרותו בחמין אחר שנשרה בחמין מערב שבת, ועל זה השיבו כגון תרנגולתא דרבי אבא, דהיינו דבר מלוח שנשרה בחמין מערב שבת ונעשה ראוי לאכילה מחמת שריה זו, ובזה דוקא שרי לחזור ולשרותו בחמין בשבת, אבל שאר דברים שאינם מבושלים שנשרו בחמין מערב שבת, לא שרי לשרותן בחמין בשבת. ומכל מקום לא נתבאר בדבריהם אם בשריית אותו דבר מליח בחמין מערב שבת נעשה ראוי לאכילה, באופן דחשיב כמבושל כל צרכו, או שנעשה ראוי לאכילה רק על ידי הדחק. ועיין במגיד משנה (פרק ט' מהלכות שבת הלכה ג') שכתב לבאר בדעת הרמב"ם שם שכתב, המבשל על האור "דבר שהיה מבושל כל צרכו" וכו' פטור, (ומבואר יוצא דסבירא ליה דכל זמן שלא נתבשל כל צרכו יש בו משום בישול בשבת), שהוא על פי מה שאמרו בגמרא (קמה:). כגון מאי כגון תרנגולתא דרבי אבא, דהיינו כגון מאי הוא מבושל כל צרכו בביאה בחמין מלפני השבת כדי שיהיה מותר לשרותו בחמין בשבת, כגון תרנגולתא דרבי אבא שהיתה מלוחה ביותר והיה די לה בביאה בחמין. ע"כ. ומבואר יוצא שמפרש דמחמת שהוא מליח הרי הוא מתבשל כל צרכו בשריה בחמין מערב שבת, ובזה דוקא שרי לחזור ולשרותו בחמין בשבת. ולכאורה משמע שמפרש גם בדעת הרמב"ם דהיינו כמליח שנשרה, ודלא כבית יוסף. ודו"ק. ועיין בשו"ת גנת ורדים (חלק אורח חיים כלל ג' סימן ב') שכתב בפשיטות בדעת הרי"ף דהשריה בחמין מלפני השבת מכשירה את המאכל לגמרי באופן דחשיב מבושל כל צרכו. ועיין במאירי (שבת קמה:). ודו"ק.

אולם הנה רש"י (שבת לט.) כתב גם כן לבאר כל שבא בחמין, כל מלוח שבא בחמין מערב שבת חוזרין ושורין אותו בחמין בשבת ואין בו משום תיקון שהרי נתקן כבר. ומרן הבית יוסף העתיק בשם רש"י: שהרי נתקן כבר "קצת", (וכן הוא ברש"י דפוס ויניציאה, וברש"י שעל הרי"ף דף יח ע"א, וכן העתיק האור זרוע חלק ב' סימן סב בשם רש"י), וכתב הבית יוסף לבאר, דלרש"י בדבר מליח ביאה בחמין בלבד חשיב בישול, ובדבר שאינו מליח בעינן בישול. ולכאורה מלשון נתקן כבר "קצת" משמע דאחר השריה בחמין מערב שבת עדיין אינו מבושל כל צרכו, ואינו ראוי לאכילה אלא על ידי הדחק. ואמנם יש לדחות דאין הכי נמי שלענין "בישול", כיון שהוא מלוח, אחר שנשרה בחמין הוי מבושל כל צרכו, אלא שעדיין מחמת "המלח" לא נתקן לגמרי בשריה אחת, ועדיין הוא מלוח, ואף על פי שאינו חסר "בישול" עדיין הוא חסר "תיקון", וכשחוזרין ושורין אותו בחמין נעשה ראוי לאכילה לגמרי, וקא

משמע לן דאף שמתקנו ועושה אותו ראוי לאכילה לא חשיב כמתקן בשבת, כיון שהיה מתקן קצת מלפני השבת. אולם מצאתי באור זרוע חלק ב' (סימן סב) שכתב על דברי רש"י (למ.), דמשמע שאף על פי שלא נתבשל כל צרכו חוזרין ושורין אותו בשבת, והעיר מלשון רש"י (שבת קמה:) דמשמע דבעינן שנתבשל, וכתב שיש לתפוס עיקר בדבריו בדף קמה: לחומרא, דבעינן נתבשל כל צרכו. וע"ש. ומה שכתב האור זרוע שמדברי רש"י בשבת קמה: משמע דבעינן שנתבשל, עיין בבית יוסף שכתב, שלא נתבאר בדבריו אי בעינן שיהיה מבושל כל צרכו או במבושל כמאכל בן דרוסאי סגי, ולפי דברי הבית יוסף יש לומר שילמד סתום מן המפורש ברש"י בדף למ. דסגי בבישול כמאכל בן דרוסאי. ודו"ק. ומבואר יוצא דסבירא ליה להאור זרוע דאליבא דרש"י שפירש דהיינו בדבר מליח, אין הכי נמי שלפי פירוש זה יש להקל אפילו בלא נתבשל כל צרכו, ואין כאן רק תיקון הדבר והכשרתו לאכילה, אלא יש כאן תוספת בישול, ואף על פי כן יש להקל כיון שהיה כבר ראוי לאכילה מדוחק אחר שריה ראשונה מערב שבת, ויש לומר שלמד כן לפי גירסתו ברש"י, שכבר נתקן "קצת", והיינו דאחר שריה בחמין מערב שבת הרי הוא מבושל קצת ועדיין אינו מבושל כל צרכו. (ולפי זה אין לנו הכרח לומר שהאור זרוע יפרש כן גם בדעת רבינו חננאל והרי"ף, שאף הם פירשו דהיינו בדבר מליח, דסבירא להו דאפילו בלא נתבשל כל צרכו על ידי השריה מערב שבת, שרי לחזור ולשרותו בחמין בשבת, ויש לומר דהאור זרוע כתב כן רק בדעת רש"י, שנקט לשון נתקן כבר "קצת". ודו"ק.) ועיין בפסקי הרי"ד (שבת למ.) שכתב לפרש מה שאמרו כל שבא בחמין מלפני השבת, דהיינו כל דבר מלוח, או דג או בשר, שכבר השרו אותו בחמין לפני השבת, ומפני מלחו אינו צריך בישול להרתיחו, אלא בשריה בלבד הוא נכשר באכילה, אם סילקוהו מאותן חמין מותר לשרותו באותן חמין בשבת, שכיון שהשרוהו בחמין מערב שבת נכשר באכילה. ע"כ. וכעין לשון זה כתב גם בחידושי הריב"ב (שם). ומשמע מלשונם שאחר השריה בחמין בערב שבת נעשה כבר ראוי לאכילה, וחשיב כמבושל כל צרכו, וכדברי המגיד משנה הנ"ל. (ואולי יש לומר שהרי"ד שהיה הולך תמיד בעקבות פירוש רש"י כנודע, מפרש כן גם אליבא דרש"י, ודלא כאור זרוע).

ובעיקר מה שהעירו הדרכי משה והדרישה הנ"ל, על מה שכתב הבית יוסף בדעת הרמב"ם להקל בשריה אחר שריה, שהרי לפי מה שכתב הבית יוסף עצמו בדעת הרמב"ם, כל שלא נתבשל כל צרכו אסור לשרותו בחמין שבכלי ראשון בשבת, עיין בשו"ת גנת ורדים (חלק אורח חיים כלל ג' סימן ב') שכתב לבאר בדעת הרמב"ם דמיירי בדבר שהשריה הראשונה מכשירה אותו לאכילה באופן דחשיב מבושל כל צרכו, ושהרמב"ם הוסיף שאף על פי שהוא עכשיו צונן מותר לשרותו בחמין בשבת, ללמדנו שאין בשריה זו שום תועלת רק להסיר הצינה בלבד, לא לגמור הבישול והתיקון, שאילו היתה השריה גמר הבישול והתיקון היה אסור לשרותו בחמין בשבת. ושוב הביא דברי הבית יוסף הנ"ל בדעת הרמב"ם, והאריך לתמוה על דבריו, ושלא מצא מענה בפיו להליץ בעד הבית יוסף אלא שיסבור שהשריה השניה אינה מתקנת ומכשרת הדבר לאכילה לגמרי, וכיון שכן נמצא דלאו מידי עביד ולא אהנו מעשיו כלום, וכתב לתמוה גם על זה, שהרי לא יבצר שבשריה השניה לא יתוקן ולא יוכשר קצת לאכילה, ואפשר נמי שיגיע למאכל בן דרוסאי ויהיה בו חיוב חטאת. וכן כתב בשו"ת חתם סופר (חלק לאורח חיים סימן עד) בביאור דברי הרמב"ם, דמיירי בדבר שדרכו להתבשל על ידי שריה בכלי ראשון, ותמה על הבית יוסף בזה. ועיין בפרי מגדים (אשל אברהם ס"ק יד) שכתב לבאר כמו שכתב הגנת ורדים הנ"ל בדעת הרמב"ם, דמיירי בדבר שדרכו וטבעו קל להגמר בישולו על ידי שריה בכלי ראשון, ודוקא בזה שרי לחזור ולשרותו בחמין בשבת. וכתב הפרי מגדים דודאי דבר שאין דרכו להתבשל לגמרי בשריה בכלי ראשון שהוסר מהאש פשיטא דלא שרי לחזור ולשרותו בכלי ראשון שהוסר מהאש, דלא

עדיף מנתבשל כמאכל בן דרוסאי, וגרע מכך, אבל דבר שדרכו וטבעו קל להגמר בישולו בשריה בכלי ראשון, שרי לתתו אחר כך בכלי ראשון שהוסר מהאש, ושאף המגן אברהם (ס"ק יד) שסיים שטוב להחמיר, (ויובא להלן בסמוך), כוונתו רק בכהאי גוונא שהוא דבר שקל להגמר בישולו בשריה בכלי ראשון, אבל בלאו הכי חייב מן התורה. וכן כתב עוד הפרי מגדים בספרו ראש יוסף (שבת לט.). ומכל מקום בדברי הבית יוסף בודאי שאי אפשר לפרש כן, שהרי כתב בדעת הרמב"ם שאפילו לא נתבשל כמאכל בן דרוסאי שרי שריה אחר שריה. וכן כתב המאמר מרדכי (סק"ז) בביאורו הראשון בדעת הרמב"ם. וביאורו השני כתב לבאר דהרמב"ם מיירי בנצלה או נאפה מערב שבת ולאחר מכן נשרה בחמין מערב שבת, ובזה שרי לשרותו בחמין בשבת, ומכל מקום סיים שהביאור הראשון נראה עיקר. וכן כתב בספר תורת שבת (ס"ק יג) להקל בשריה אחר שריה כל שהוא דבר שטבעו שמתבשל על ידי שריה בכלי ראשון. ועיין בבגדי ישע (במגן אברהם ס"ק יד) שכתב לבאר בדברי הבית יוסף, כמו שהבין הגנת ורדים בדבריו, ושמה שהחמיר הרמב"ם בבישול כמאכל בן דרוסאי, היינו כשנותנו בשבת על האש, ובזה יש לאסור כל זמן שלא נתבשל כל צרכו, אבל כשנותנו בשבת בתוך תבשיל שאינו על האש, שרי ממה נפשך, שמה שיתבשל בשריה שניה נתבשל כבר בשריה ראשונה, ומה שלא נתבשל בשריה ראשונה לא יתבשל בשריה שניה. וע"ש. וכעין זה כתב הגאון מהר"ם בן הליב בתשובה שהובאה בשו"ת גנת ורדים (שם סימן ו') בביאור דברי הבית יוסף. והגנת ורדים בתשובתו (שם סימן ז') חזר ותמה על ביאור זה, שאין זה מסתבר לומר שדבר שהתחיל להיות מתוקן על ידי שריה בחמין לא יגמר בישולו על ידי שיחזרו וישרו אותו בחמין, ושאף מלשון הרמב"ם מוכח שאי אפשר לפרש כן. וכוונתו שהמציאות מכחישה ביאור זה, ועינינו הרואות שכל דבר שנשרה בחמין, אם יחזרו וישרו אותו בחמין שבכלי ראשון אחד, ולאחר מכן יחזרו וישרו אותו בחמין שבכלי ראשון אחר, וכן הלאה, בודאי שבכל פעם יתוסף בו מעט בישול. וכן כתבו הלבושי שרד (ס"ק לה) והתורת שבת (ס"ק יג) והמשנה ברורה (ס"ק לא). ודו"ק.

והגאון מהר"י פראג'י בתשובה שהובאה בשו"ת גנת ורדים (שם סימן ג') כתב לבאר בדברי הבית יוסף, דאף הוא מודה דלהרמב"ם בעלמא לא שרי שריה אחר שריה, ומיירי בדבר שדרך הנאתו בשריה, ועל ידי השריה הראשונה נתקן לאכילה, ומשום הכי שרי לחזור ולשרותו בחמין בשבת אף על פי שעדיין לא נתבשל כל צרכו, דהשריה השניה אינה מוסיפה בישול, ואם תמצא לומר שמוסיפה בישול אין לחוש לזה, דכיון דלא צריך לה להאי תוספת בישול הדר הוי ליה כמבשל דבר שאינו צריך בישול, וכיון דאינו מתכוין לתוספת בישול שרי ליה לשרותו לכתחלה, דקיימא לן דבר שאינו מתכוין מותר. והגנת ורדים בתשובתו שם (סימן ד') כתב לתמוה על ביאור זה, ושבדאי כל שלא נתבשל כל צרכו בישול גמור מערב שבת לא שרי לשרותו בחמין בשבת, ואין לך מתכוין גדול מזה וכו'. והמהר"י פראג'י בתשובתו שם (סימן ה') חזר לקיים דבריו, שכל שנעשה מוכשר לאכילה על ידי השריה מערב שבת ואינו צריך לתוספת בישול שפיר שרי לחזור ולשרותו בשבת, וחשיב כנתבשל כל צרכו מערב שבת. והמהר"א יצחקי בתשובה שהובאה בגנת ורדים שם (סימן ח') הסכים לעצם דברי המהר"י פראג'י, ושכונתו שכל דבר ששריה בחמין גמרה את הכשרתו ותיקונו, חשיב כמבושל כל צרכו, כיון שכשחוזר וישרה אותו בחמין בשבת אין כאן בישול כלל כיון שנתקן כבר דרך הנאתו, וחשיב כמבשל בשבת דבר שנתבשל כל צרכו, ומכל מקום כתב שבדברי הבית יוסף אי אפשר לפרש כן. ועיין במטה יהודה (סק"ב) שהביא דברי המהר"י פראג'י, וכתב לדחות דבריו, שלפי זה לא נתיר השריה אלא בדבר שהוא כבר מוכשר לאכילה ואין שרייתו מוסיפה בו כלום, ואם כן היה לו להרמב"ם לבאר דהיינו בדברים המוכשרים על ידי שריה, ועוד שמדברי הבית יוסף מוכח להדיא דהיינו אפילו כשלא נתבשל כמאכל

בן דרוסאי, ובעל כרחנו דהיינו שעדיין אינו מוכשר לאכילה, ושכן העיר המהר"א יצחקי הנ"ל, וכתב המטה יהודה לבאר דברי הרמב"ם בדוחק באופן אחר. וע"ש. והמהר"ם חיון בתשובה שהובאה בגנת ורדים (שם סימן מ') כתב לבאר בדברי הבית יוסף אליבא דהרמב"ם, דמיירי בדבר שנתבשל מעט קודם השבת, ולא הגיע למאכל בן דרוסאי, ולאחר מכן שרו אותו בחמין מערב שבת, ובזה דוקא שרי לחזור ולשרותו בחמין בשבת כיון שבשריה הראשונה מערב שבת כבר נתבשל כל צרכו, מאחר שהיה מבושל קצת קודם.

ועיין באבן האזל על הרמב"ם (פרק כב מהלכות שבת הלכה ח') שהביא ביאור הפרי מגדים הנ"ל בדעת הרמב"ם, דמיירי בדבר שדרכו להתבשל על ידי שריה בכלי ראשון, וכתב לדחות דבריו, וכתב לבאר בדעת הרמב"ם, דלא דמי שריה אחר שריה לדין בישול דבר שנתבשל כמאכל בן דרוסאי, דלענין שריית דבר שאינו מבושל בשבת אין האיסור אלא משום תיקון אוכלין, ובכחאי גוונא שנשרה בחמין מערב שבת וכבר נתקן, שוב אין כאן משום תיקון דשריה, ודמי לנתבשל כל צרכו שאין בו משום בישול בשבת. (וזה כעין מה שכתבתי בס"ד לעיל בביאור דברי רש"י. וע"ש באבן האזל מה שכתב בענין דין חצי מלאכה, ועיין במה שכתבתי בזה בבירור הלכה ס"ק עו). [ובערוך השלחן (סעיף כ—כא) כתב לבאר בדעת הרמב"ם, לפי שיטתו בדעתו, דסבירא ליה דדבר שנתבשל כמאכל בן דרוסאי אין בישולו מן התורה אלא מדרבנן, דדוקא בישול אסור מדרבנן בנתבשל כמאכל בן דרוסאי, אבל שריה בחמין בכלי ראשון שלא על האש מותרת, דמן התורה לא הוי בישול רק כשעומד על האש וכמבואר בירושלמי. וי"ל ע"ד. ועיין במה שכתבתי על דברי הירושלמי בזה בבירור הלכה (סימן שיח ס"ק עא). ודו"ק]. ועיין עוד במה שכתבו בביאור דברי הרמב"ם, בשו"ת תועפות ראם אנקאווא (סימן פ') ובספר מעין גנים יורה דעה (סימן קה, דף לה ע"א) ובשו"ת אר"ן טובה (סימן ז' אות ד') ובשו"ת באר חיים מרדכי חלק ג' (סימן יז) ובחזון עובדיה שבת חלק ד' (עמוד שכט והלאה) ובשו"ת דברי יציב (חלק א' מאורח חיים סימן קנה). ולענין הלכה, הנה לפי כל המבואר לעיל, אפילו אם תמצא לומר שלדעת הרמב"ם יש להקל בשריה אחר שריה בכל ענין, וכפשט דברי הבית יוסף בדעתו, מכל מקום הרי מדברי הראשונים שפירשו דכל שבא בחמין היינו דבר שנתבשל כל צרכו, וכן מדברי הרי"ף והרא"ש ושאר ראשונים שפירשו דברי הגמרא דמיירי דוקא בדבר מליח שנתקן לאכילה על ידי שריה מערב שבת, משמע דסבירא להו דבעלמא בשאר דברים שלא נתבשלו כל צרכם אלא נשרו בחמין מלפני השבת, אסור לחזור ולשרותם בשבת, ואין להקל בשריה אחר שריה. וגם מדברי מרן השלחן ערוך (סימן שיח סעיף ד') שלא הזכיר כלל דין שריה אחר שריה, אלא כתב סתמא דכל שדבר שנתבשל כל צרכו מותר לשרותו בחמין בשבת, מוכח להדיא דסבירא ליה להחמיר בדבר שנשרה בחמין מערב שבת, וכן כתב המגן אברהם (שם ס"ק יד), שמלשון השלחן ערוך משמע שדבר שנשרה בחמין מערב שבת אסור לשרותו בחמין בשבת, ושטוב להחמיר אם היד סולדת בחמין. וכן כתב המטה יהודה (שם סק"ב) בדעת מרן השלחן ערוך, דסבירא ליה להחמיר בשריה אחר שריה, ושכן מבואר בשלחן ערוך לחלן סעיף טו. וכן הסכים התוספת שבת (ס"ק כ' וס"ק כב) בדעת השלחן ערוך. וכן פסקו האליה רבה (ס"ק יב) והמשנה ברורה (ס"ק לא) והשתילי זיתים (ס"ק יב) להחמיר בדין שריה אחר שריה. [ומה שסיים המגן אברהם שטוב להחמיר אם היד סולדת בחמין, עיין בתוספת שבת (סוף סק"כ) ובמחצית השקל (ס"ק יד) שנראה שהבינו בדבריו דהיינו שדבר שנשרה בחמין מערב שבת טוב להחמיר שלא לחזור ולשרותו בחמין שבכלי ראשון. אולם הפרי מגדים (אשל אברהם ס"ק יד) כתב לבאר בדברי המגן אברהם, דאפשר שכוונתו בדבר שטבעו שמתבשל על ידי שריה בחמין שבכלי ראשון, ובזה דוקא אם שרו אותו בחמין מערב שבת טוב להחמיר שלא לחזור ולשרותו בחמין שבכלי ראשון, אבל דבר שאין טבעו שמתבשל

על ידי שריה בחמין, חייב מן התורה כשחוזר ושורה אותו בחמין בשבת. וכן נראה מדברי המשנה ברורה (ס"ק לא) בדעת המגן אברהם, דבכלי ראשון אסור מדינא. ועיין בספר תורת שבת (ס"ק יג) שכתב לבאר בדברי המגן אברהם, שמה שכתב שטוב להחמיר, היינו שדבר שנשרה מערב שבת בכלי ראשון טוב להחמיר שלא לחזור ולשרותו אף בכלי שני כל שהיד סולדת בו. וכן כתב בספר קצות השלחן (סימן קכד ס"ק כג) בדעת המגן אברהם. אולם מדברי האליה רבה (ס"ק יב) והתוספת שבת (ס"ק כב) והמשנה ברורה (ס"ק לא) שפסקו להקל לשרותו בכלי שני, נראה שהבינו שאין כוונת המגן אברהם לענין כלי שני כלל. ועיין עוד לענין אי שרי לשרות בכלי שני דבר שנשרה בכלי ראשון קודם השבת, בבירור הלכה (ס"ק קטו). ודו"ק.